

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

በጤና ሚኒስቴር

የኢትዮጵያ የጤና መድሃኒት አገልግሎት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ

ኦዲት ሪፖርት

**መጋቢት/2016
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

በጤና ሚኒስቴር

የኢትዮጵያ የጤና መድሀኒት አገልግሎት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ኦዲት ሪፖርት

የኢትዮጵያ የጤና መድሀኒት አገልግሎት የተመደበለትን የመደበኛ እና የካፒታል በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን ኦዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ የጤና መድሀኒት አገልግሎት ስራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን ኦዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው ፡፡

ኦዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና ኦዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ስልጣን ሲሆን ዓለም አቀፍ የኦዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እነዚህን የኦዲት ደረጃዎች መከተል ኦዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የኦዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል፡፡

ኦዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና ኦዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶች ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውነናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የኢትዮጵያ የጤና መድህን አገልግሎት ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በመ/ቤቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ☛ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣

ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

የኢትዮጵያ የጤና መድህን አገልግሎት የ2015 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፣ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ በመሆኑ በእኛ አስተያየት የኢትዮጵያ የጤና መድህን አገልግሎት የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች እና የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቱ አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል።

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

I. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች (Emphasise Matters)

- 1.1. የወጪ ሂሳቦች የሚመዘገቡት ገንዘብ ሚኒስቴር ነሐሴ 1999 ዓ.ም ባወጣው የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መመሪያ መሰረት መሆኑን ለማረጋገጥ በናሙና ኦዲት ሲደረግ፡- ከዋናው መ/ቤት በድምሩ ብር 965,278.84 እና ከሰበታ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ብር 288,340.00 በጠቅላላ ድምር ብር 1,253,618.84 በተገቢው የሂሳብ መደብ ያልተመዘገበ መሆኑ፤
- 1.2. የፌዴራል መንግስት የገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 በክፍል ሁለት የመንግስት ገንዘብ ክፍያ አንቀጽ 9 ክፍያ ከመፈፀሙ በፊት ሊደረግ የሚገባ ጥንቃቄዎች በንዑስ አንቀጽ 7 ለተገዛ ዕቃ ወይም አገልግሎት ሂሳብ ማወራረጃ በማስረጃነት ኦሪጂናል ደረሰኝ መቅረብ እንዳለበት ይገልጻል፡፡ ሆኖም መ/ቤቱ ለአየር መንገድ የአውሮፕላን ትኬት ግዥ በድምሩ ብር 651,780.00 ክፍያ በሚፈፅምበት ወቅት ለወጪው ተገቢው ማስረጃ መቅረብ ሲገባ በኮፒ ሂሳብ ተወራርዶ መገኘቱ፡-
- 1.3. የአገልግሎት መ/ቤቱ በመመሪያው መሰረት የደንብ ልብስ ለሚመለከታቸው አካል የተከፈለ መሆኑን የሚያረጋግጥ የፀደቀ የውስጥ መመሪያ እንደተቋም ሳይኖረው በበጀት አመቱ ለሰራተኞች ደንብ ልብስ ግዥና ማሰራያ በሚል በድምሩ ብር 2,312,142.99 ወጪ የተደረገ መሆኑ፡
- 1.4. በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ፤ በመመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት ደግሞ ለሥራ ማስኬጃ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያዛል፡፡ አገልግሎቱ በደንቡና በመመሪያው

መሰረት የፈጸመ መሆኑ ሲጣራ በተለያዩ የተሰባሰቡ የሂሳብ ኮዶች (መደቦች)፡- ብር 1,111,146.44 በወቅቱ ያልተወራረደ ሂሳብ መሆኑ፤

- 1.5. በአገልግሎት የሚገኙት ተከፋይ ሂሳቦችን ተገቢነት ለማረጋገጥ እንዲሁም መሥሪያ ቤቱ ያለበትን ተከፋይ ሂሳብ በወቅቱ ለሚመለከተው አካል የሚከፍል መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ በድምሩ ብር 90,374,164.68 ወቅቱን ጠብቆ ያልተከፈለ ውዝፍ ተከፋይ ሂሳብ የሚታይ መሆኑ፤

በኦዲቱ ታውቋል፡፡

2. የሀጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Matters)

- 2.1 የገንዘብ ሚኒስቴር የመንግሥት በጀት ውጤታማ እና ወጪ ቆጣቢበሆነ መልኩ እንዲተገበር ነሐሴ ወር 2009 ዓ.ም ባስተላለፈው የወጪ ቅንሳ መመሪያ መሰረት ባለበጀት መሥሪያ ቤቶች ከዩኒቨርሲቲ ከክረምት ተከታታይ ተማሪዎች እና በዩኒቨርሲቲዎች ከሚማሩ አካል ጉዳተኞች በስተቀር ለማንኛውም ድርጅትም ሆነ ግለሰብ የገንዘብ ድጋፍ ወይም ስጦታ መስጠት እንደማይቻል ይደነግጋል። ነገር ግን አገልግሎቱ 10ኛ ዓመት የጤና መድን ስርዓት ትግበራ ክብረበዓል ላይ ለተገኙ ጤና ቢሮዎች እና ማህበረሰብ አቀፍ ጤና መድን ሙከራ ወረዳዎች በድምሩ የብር 117,099.88 የክርስታል ዋንጫ በመግዛት ከተላለፈው መመሪያ ውጪ አለአግባብ ለስጦታ ክፍያ የፈጸመ ሲሆን ለስጦታም የተፈቀደ በጀት አለመኖሩ፡

- 2.2 ለ2015 በጀት ዓመት የፅዳት ዕቃ ግዥ በወጣው ግልፅ ጨረታ ቁጥር ብግጩ/03-2015 ገላ ሳሙና 125 ግራም ለማቅረብ ከተወዳደሩት ውስጥ ዝቅተኛ ዋጋ በማቅረብ አሸናፊ የሆነው ኦሪጋቶ ትሬዲንግ ሃላ/የተ/የግ/ማህበር ሲሆን፤

- ድርጅቱ 19,307 የገላ ሳሙና አቅርቦ ብር 1,367,041.79 የተከፈለው ሲሆን ገቢ የሆነው ገላ ሳሙና አስቀድሞ በተደረገው የጨረታ መወዳደሪያ ናሙና መሰረት ሳይሆን ከስፔስፊኬሽን ውጭ መሆኑ እየታወቀ የገቢ መቀበያ ደረሰኝ ሞዴል19 ጨረታውን ባሸነፈበት ስፔስፊኬሽን ስም (125

ግራም የገላ ሳሙና ላይፍ ቦይ) እንደሆነ ተደርጎ ገቢ መደረጉ፤

➤ ገቢ የሆነው ሳሙና በገቡት ውል መሰረት ከስፔሲፊኬሽን ውጭ መሆኑ እየታወቀ ሁሉም የገላ ሳሙና ተመላሽ መደረግ ሲኖርበት ከገቡት 19,307.00 ሳሙና ውስጥ 16,968.00 ለድርጅቱ ተመላሽ የተደረገ እና ቀሪው 2,339.00 ገላ ሳሙና ለሰራተኛ የተሰራጨ መሆኑን በቀን 24/9/2015 በቁጥር ኢ.ጤ.መ.አ/ግዢ-3/277 በተባራ ደብዳቤ ለመረዳት ችለናል፤

➤ ነገር ግን ገቢ ለሆነው ገላ ሳሙና ክፍያ የተፈፀመው ጨረታው ላይ አቀርባለሁ ባለው በተስማሙበት ላይፍ ቦይ ሳሙና ዋጋ ($70.81 \times 2,339 = 165,614.06$) በማሰብ የተከፈለው ሲሆን ከስፔሲፊኬሽን ውጭ ገቢ የሆነውን ሳሙና ምን አይነት እንደሆነ (አይነቱ ሳይገለፅ) እንዲሁም በወቅቱ ገበያ ላይ ያለው ዋጋ ስንት እንደሆነ ሳይረጋገጥ አላግባብ በቀን 12/10/2015 በሂሳብ ምዝገባ ቁጥር 16065 ብር 165,614.06 ክፍያ ተፈፅሞ ተገኝቷል፡፡

በኦዲቱ ታውቋል፡፡

3. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

3.1 የንብረት አያያዝና አጠባበቅ በተመለከተ

መመሪያው በሚያዘው መሰረት አገልግሎት የማይሰጡ ንብረቶች ተሰብስበው ስልጣን በተሰጠው በመንግስት አካል መወገዳቸውን፣ ዓመታዊ የቋሚና አላቂ ንብረት ቆጠራ ተደርጎ የተመዘዘ መሆኑን እንዲሁም ለንብረቶች ተገቢው ጥገናና እንክብካቤ መደረጉን ለማጣራት ኦዲት ሲደረግ፡-

የዋናው መ/ቤት

- ቋሚ እና አላቂ ያገለገሉ ንብረቶች በአንድ እስቶር ተከማችተው በመደራረብ የተቀመጡ መሆናቸው፤
- በ2015 ዓ/ም የንብረት ቆጠራ ያልተደረገ እና የልተመዘዘ መሆኑ፤
- በዋናው መ/ቤት ከሚገኙት ንብረቶች መካከል በሀላፊነት ደረጃ ላልሆኑ ሶስት ሰራተኞች አንድ ሰራተኛ በስሙ አንድ አይነት

ቋሚ ዕቃዎችን አንድ ብቻ ወጪ ማድረግ ሲገባው ሁለት ላፕቶፕ ኮፒውተር ወጪ ተደርጎ መገኘቱ፤

- ንብረት ሳያስረክቡ ከስራ የለቀቁ ሁለት ሰራተኞች መኖራቸው፤
- የሰሌዳ ቁጥር ኢት-ዕድ-10-145 V8 በመስሪያ ቤቱ ስም የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር (ሊብሬ) ያልተዘጋጀለት ሲሆን ደብተሩ ብሪቲሽ ኤምባሲ ስም የሚገኝ መሆኑ፤
- አዲስ ሞተር ሳይክል ታርጋ ቁጥር ያልወጣላቸው ብዛት 2 እና አዲስ ላፕ ቶፕ ብዛት 99 በመጋዘን ውስጥ መኖሩ፤

የአዲስ አበባ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት

- ቋሚ ንብረት፤ አላቂ ንብረት እና አገልግሎት የሚሰጡና የማይሰጡ (የሚወገዱ) ንብረቶች በአንድ ንብረት ክፍል ውስጥ ተቀላቅለው የሚገኙ መሆኑ፤
- ብዛት 5 እስቴፕለር መምቻ፤ ብዛት 21 ዲቫይደር፤ ብዛት 7 ካልኩሌተር፤ ብዛት 52 ቶነር፤ ብዛት 6 ተሽከርካሪ ወንበር፤ ብዛት 15 ዩፒኤስ፤ ብዛት 2 የመኪና ባትሪ፤ ብዛት 2 ፍሬን ሸራ፤ ብዛት 01 አቨን፤ ብዛት 03 የመኪና ልብስ፤ ብዛት 03 የስልክ ቀፎ መወገድ ሲገባቸው ሳይወገዱ አገልግሎት ከሚሰጡ ንብረቶች ጋር ተቀላቅለው የሚገኙ መሆናቸው፤ ንብረቶቹ ለብልሽት በሚዳርጋቸው መልኩ በየሚዳው ላይ ተበታትነውና በካርቶን ተቀምጠው የሚገኝ መሆኑ፤

የሀዋሳ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት

- በ2009 ከዋናው መ/ቤት የመጣ የጤና አሰጣጥ አገልግሎት ጥራት ማረጋገጫ ቅደም ብዛት 33 ፓድ ፤ በ2008 የመጣ የጤና አገልግሎት ክፍያ መጠየቂያ ቅደም ብዛት 660 ፓድ፤ በ2012 የመጣ የጤና አገልግሎት የክፍያ ማጠቃለያ መመዝገቢያ ብዛት 30 ፓድ፤ በ2011 የመጣ የማህበረሰብ ጤና መድሀኒት የህክምና መዝገብ መያዣ ቅደም ብዛት 29 ፓድ ከመጡበት ጊዜ ጀምሮ ያለ አገልግሎት ተቀምጦ የሚገኝ መሆኑ፤
- ብዛት 4 ሴክሪቴሪያል ወንበር፤ ብዛት 5 የእንግዳ ወንበር፤ ብዛት 1 ፎቶ ኮፒ ማሽን፤ ብዛት 10 ዴል ኮምፒውተር፤ ብዛት 3 ሌኖቮ ኮምፒውተር፤ ብዛት 4 ብራዘር ፕሪንተር፤ ብዛት 3 ላክስ ማርክ

ፕሪንተር በብልሽት ምክንያት ተመላሽ የተደረጉ ሲሆን ተጠግኖው አገልግሎት መስጠት የሚችሉና የማይችሉ ሳይለዩ በአንድ ላይ ተቀላቅለው የሚገኙ መሆናቸው፤

- ብዛት 5 የፎቶ ኮፒ ማሽን ቀለም እና ብዛት 39 የፕሪንተር ቀለም ያለ አገልግሎት ለረዥም ጊዜ ተቀምጠው የሚገኙ መሆናቸው፤
- ብዛት 2 ሽንት ቤት መርዝ እና ብዛት 1 አልኮል የመጠቀሚያ ጊዜያቸው ያለፈ መወገድ ሲገባቸው ሳይወገዱ አገልግሎት ከሚሰጡ ንብረቶች ጋር ተቀላቅለው የሚገኙ መሆናቸው ታውቋል፡፡

የሰበታ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት

- አገልግሎት የማይሰጡ ቋሚ ንብረቶች በመመሪያው መሰረት መወገድ ሲገባቸው ንብረቶች ሳይወገዱ ለአቀማመጥ በማይመች ሁኔታ ተከማችቶ የሚገኝ መሆኑ፡

በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

3.2 ባለፉት በጀት ዓመታት የአዲት ግኝቶች ላይ በተሰጠው የአዲት አስተያየት መሰረት እርምጃ ያልተወሰደባቸው፡-

- አቶ ከድር ቦህርሳ ለትምህርት ውጭ ሀገር ሄደው በየወሩ ግማሽ ደመወዝ መክፈል ሲገባው ሙሉ ደመወዛቸው በመክፈሉ ምክንያት ተመላሽ ማድረግ ካለባቸው ከብር 24,051.00 ቀሪው ብር 15,222.60 ተመላሽ ያልተደረገ መሆኑ፤
- ለሞባይል ለመስመር አገልግሎት ቁጥር 0907-25-66-53 ከተከፈለው ጠቅላላ ላይ ብር 12,173.04 ለሌላ ሰው በጥቅል ስጦታ (Gift Package) በስጦታ የተላለፈ ተመላሽ ያልተደረገ መሆኑ፡

በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት

መጋቢት/ 2016